

MUNKAVÉDELMI SZAKEMBER

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

MUNKAVÉDELMI SZAKEMBER

Feladatok és tevékenységek

Az emberi civilizáció egyik legjellemzőbb eredménye az értéket teremtő tevékenységek, a munkavégzés bonyolódása. Ez egyrészt vonatkozik az ember által előállított termékek soha nem látott sokféleségére, valamint arra a szervezeti feltételrendszerre, ahol ez az áru, érték létrejön. A XXI. században az emberi munkavégzés egyre inkább a tényleges végrehajtásról az irányítás összetett feladataira tevődik át. A ma emberét szinte minden tevékenységi területen egyszerű és bonyolult gépek, eszközök segítik. Ma már egy háztartás vagy egy kisipari műhely sem nélkülözheti a mechanikus vagy elektromos, esetleg automatizált eszközök használatát. A nagyobb termelő szervezetek, gyárak, gazdaságok, erőművek közlekedési vállalkozások feladatainak megfelelően egyre bonyolultabb és számos veszély lehetőséget magában hordozó eszközt, berendezést, termelési rendszereket alkalmaznak. A hatékony termelőeszköz, bár értékesebb, gazdaságilag kifizetőbb munkát képes végezni, nem tekinthető veszélytelennek. Minél bonyolultabb egy munkahely, minél hatékonyabbak a munkaeszközök, annál inkább igénylik azt a sajátos tudást, illetve szemléletet, ami alapja a személyi sérülések megelőzésének, valamint a nagy értékű eszközök védelmének.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A munkavédelmi szakember feladata az előírások kidolgozása, fejlesztése és betartatása annál a munkahelynél, amelynek munkavédelméért felel.

A felelősség tehát kiterjed a munkavégzés folyamatára, a munkavégzés szervezeti kockázatainak felmérésére, a munkaeszközök technikai állapotának ismeretére (például elhasználódott vagy szavatosságban lejárt szerszámok, gépek, anyagok), a használt technológiák biztonsági jellemzőire.

Ennek alapján az adott gazdasági egység Munkavédelmi Szabályzatának elkészítése, illetve e folyamatban való részvétel fő feladatai közé tartozik. Ehhez kapcsolódóan kiemelt tevékenysége a munkát végzők munkavédelmi ismereteinek kellő szinten való biztosítása (oktatás, esetleg baleseti gyakorlatok), a munkavédelmi eszközök alkalmazásának

ellenőrzése, illetve használhatóságuk felmérése, az elhasznált eszközök újakkal való pótlása. A munkavédelmi szakember fontos feladata továbbá a bekövetkezett munkahelyi baleset körülményeinek tisztázása, az okok feltárása, az erre vonatkozó dokumentumok (baleseti jegyzőkönyv) elkészítése, a szükséges intézkedések (orvosi segítség, rendőrség értesítése) megtétele. A munkavédelmi feladatok jelentős része a munkaterületek ellenőrzése, a különböző károsító tényezők folyamatos mérésének végzése és a határérték túllépések bekövetkezésének elhárítása, különösen az egészségre veszélyes munkakörökben szükséges egészségügyi programok tervezése és támogatása, amely révén a dolgozók megfelelő prevenció (megelőzés) ellátásban részesülnek.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A munkavédelmi szakember által felügyelt munkahelyeken használnak különböző mérőeszközöket, például a gázok, a por vagy levegő szennyezettség mérésére, a világítás erősségének meghatározására, a mikroklíma mérésére. Jelentős a mechanikai jellegű ártalmak, pl. zajszint ellenőrzése is. Ezekhez kézzel vagy meghatározott összetettebb mérőeszközzel történő munkát kell végeznie, a mérőeszköz kezelése mellett a mérési adatok rögzítése is fontos.

Dolgozhat informatikai eszközökkel is, ebben az esetben a mérőeszközök számítógéppel történő összeköttetését kell kiépítenie, ellenőriznie és biztosítani. A számítógépen tárolt adatok rögzítését és mentését végzi. A kapott adatok elsődleges elemzése, szintén feladatai közé tartozik, így szellemi tevékenységet, összefüggés keresést is folytat.

Hol végzi a munkáját?

A munkavégzés színhelye ott van, ahol a termelőmunkát végzik. Ez lehet szabadban, például építőipar, út, vasútépítés, mezőgazdaság, bányászat vagy lehet zárt helyen, ipari üzemekben, vagy más termelő tevékenységet folytató létesítményekben. Az összegző munka elvégzésére irodahelyiség, esetleg kísérleti laboratórium is tartozhat. A munkavédelmi szakember munkájából következően sokat kell, hogy mozogjon munkahelyén, hiszen csak a saját tapasztalatai alapján tud hiteles és célravezető intézkedéseket tenni a hatékony munkavédelem érdekében. A munkavédelmi szakember munkája egy részét zárt térben, nagyobb részét a termelési folyamatnak megfelelő

munkakörnyezetben végzi, amely lehet a szabadban, de lehet műhely jellegű épület is. A különböző helyszínek különböző feladatokhoz tartoznak.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Munkája során alapvető célnak kell tekinteni, hogy szinte minden alkalmazottal személyes kapcsolata legyen.

Ez tehát azt követeli meg, hogy viszonylag rendszeresen keresse a kapcsolatokat, elsősorban azokkal a munkatársakkal, akik baleseti szempontból veszélyeztetettebb munkaterületen dolgoznak. Ez egyaránt vonatkozhat a fizikai veszélyforrásokra, vagy más például az egyhangúbb munkavégzés következtében beálló figyelem koncentrációhiányra. Kiemelendő a vezetőkkel való jó kapcsolat szükségessége, mert rajtuk keresztül is segítheti a munkavégzők megfelelő szemléletmódjának alakítását a munkahelyi balesetek megelőzése érdekében.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A munkavédelmi szakember igénybevétele a munkavégzés konkrét helyszíneinek függvényében változik. A nehéz fizikai tevékenységet folytató munkahelyeken szükségszerűen részese kell, hogy legyen a munkavégzés adta terhelő feltételeknek. Ily módon tehát esetenként szükség van jó fizikai állóképességre és testi erőnlétre. A kisebb fizikai terhelésnek kitett munkahelyek esetében azok a feltételek érvényesek rá is, amelyek az ott dolgozókra általában is jellemzőek. Azokon a munkahelyeken, ahol a krónikus egészségkárosító hatások veszélye fenn áll, ott a munkavédelmi szakember is fokozott igénybe vételnek van kitéve.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A környezeti ártalmak a munkavédelmi szakemberre sajátos módon fogalmazhatók meg. Ha a munkavédelmi szakember feladatát pontosan végiggondoljuk, akkor nyilvánvaló az az igény, hogy egyik legfontosabb feladata egy adott munkahely környezeti ártalmainak a munkavédelem szempontjából a lehetőség szerinti megszüntetése vagy csökkentése. Ezért pontosan nem lehet meghatározni a tipikus környezeti ártalmakat, hiszen a munkaügyi előírások értelmében ma valamennyi olyan munkahelyen munkavédelmi szakembert kell alkalmazni, ahol meghatározott egészségi ártalom illetve baleset kockázata áll fenn. Azonban megfogalmazhatjuk, hogy a baleset elhárítására tett erőfeszítései fokozott szellemi és fizikai terhelést jelentenek e szakmában, amelyhez sok esetben munkahelyi konfliktusok is társulnak a szabályok megszegése miatt.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- teljes látótér és térlátás,
- ép hallás,
- jó beszélőképesség,
- fokozott figyelem,
- együttműködés.

Kockázati tényezők a szakma gyakorlása során:

- túlmunka, nyújtott műszak.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A munkavédelmi szakma alapvetően fegyelmezett, szabálykövető, törvénytisztelő magatartást tételez fel a szakma gyakorlójától.

Ebbe a kategóriába sorolhatjuk még a szociális érzékenységet is.

Azt is tudomásul kell vennie a munkavédelmi szakembernek, hogy a munkavédelmi szabályok betartása, elfogadása általában ellenállást vált ki mindazokból, akikre ez vonatkozik. Ennek az ellenállásnak a feloldása vagy csökkentése olyan személyiségtulajdonságokat kíván, amiben érvényesülnek a másik ember iránti bizalom, tisztelet, tolerancia elvei. Parancssal nem lehet sikert elérni a munkavédelem területén. A belátás, a tudás, az ismeret is fontos feltétele a balesetek megelőzésének, ezért a jó érvelés és nyelvi kifejezőképesség is segíti a sikeres munkavégzést.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A munkavédelmi szakemberektől megkövetelhető legalább középfokú végzettség, amit különböző szaktanfolyamok egészíthetnek ki. Természetesen felsőfokú végzettséggel is lehet ilyen munkakört ellátni. Mivel a munkavédelmi feladatok túlnyomó részben az ipari jellegű munkaszervezetekben jelennek meg, ezért a természettudományos, illetve műszaki jellegű tantárgyak eredményes teljesítése előnyt jelenthet az ilyen típusú munkavégzés ellátásában. Tehát a matematika és fizika tárgyakban nyújtott jó teljesítmény, a kémia és a biológia tantárgyakban legalább átlagos teljesítmény segítheti a szakma elsajátítását. Az anyanyelv megfelelő szintű használata is fontos, így a magyar tantárgy legalább átlagos szintű teljesítménye elengedhetetlen.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A munkavédelem összetett feladatkör, amelynek vannak társadalmi, közgazdasági, műszaki jellegzetességei. Mindenképpen nyitott személyiségre van szükség, aki egyrészt sokoldalú érdeklődésű, másrészt olyan általános műveltséggel is rendelkezik, amelyik fogékony az újra. A műszaki érdeklődést jól mutatja a tárgyak, illetve a termelő rendszerek felépítése, működése iránti kíváncsiság. A munka meghatározó eleme a szabályok tisztelete, jelenléte, mind az elméletben, mind a cselekvésben. Az ismétlődő feladatok, az azonos módszerek alkalmazása jelentős a napi munkavégzés során, ezért kedvelnie kell a meghatározott sorrendben végzett tevékenységeket. Érdeklődnie kell a gazdasági összetevők iránt, amelyek közvetlenül vagy közvetve meghatározzák a rábízott értékek, emberek szociális jólétét.

Szakképzés

A munkavédelmi technikus képzés célja a munkáltató munkavédelmi rendszerének kialakításában, működtetésében közreműködő szakemberek képzése. Akik közreműködnek továbbá a munkavédelmi törvényben és a külön jogszabályokban munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatok teljesítésében, a mentési terv készítésében, a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozásában, a kockázatértékelés elvégzésében.

Előképzettség

A középiskolai végzettségre épülő szakképesítés iskolarendszeren kívüli képzésben szereshető meg. Egyéni felkészülés nem lehetséges. A képzésben való részvételhez szakmai előképzettség szükséges.

Képzési idő

A középfokú képzés időtartama 300 óra. A szakképesítés, melynek 40 százalékában gyakorlati oktatás folyik, iskolarendszeren kívül megszerezhető.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Munkavédelem jogi, igazgatási és eljárási ismeretek, Munkaeszközök biztonsági követelményei, Munkahelyek kialakításának biztonsági követelményei, Anyagmozgatás, szállítás, tárolás biztonságtechnikája, A biztonságos hegesztés ismeretei, Villamosság biztonságtechnikája, A munkahelyekre vonatkozó kémiai biztonság követelményei, Légállapotok és levegőtisztaság követelményei, Zaj- és rezgéscsökkentési ismeretek, Világítástechnikai és színdinamikai ismeretek, Nyomástartó berendezések és kazánok biztonsági követelményei, Egyéni védőeszközök ismeretei.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgából áll. Az írásbeli vizsga tantárgyai: Munkavédelem jogi, igazgatási és eljárás, Munkaeszközök biztonsági követelményei, Munkahelyek kialakításának biztonsági követelményei, A biztonságos hegesztés ismeretei, Anyagmozgatás biztonságtechnikája, Légállapotok és levegőtisztaság követelményei,

Munkahelyi zaj- és rezgéscsökkentési ismeretek, Világítástechnikai ismeretek, Nyomástartó edények és kazánok biztonsági követelményei, Egyéni védőeszközökre vonatkozó követelmények.

A szóbeli vizsga tantárgyai: munkavédelem jogi, igazgatási és eljárási ismeretek, munkaeszközök biztonsági követelményei, munkahelyek kialakításának biztonsági követelményei, anyagmozgatás biztonságtechnikája.

A gyakorlati vizsga a tanulmányi idő befejezése előtti szakmai dolgozat elkészítéséből, valamint annak a szakmai vizsgabizottság előtti elfogadásából áll.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 53 5499 01

Kapcsolódó foglalkozások

Üzemfenntartási, üzembiztonsági foglalkozás,
Munkavédelmi és baleset-elhárítási foglalkozás,
Tűzrendész, Üzem-rendész.

A szakképesítéssel betölthető foglalkozások

Munkavédelmi felügyelő,
Munkavédelmi előadó,
Munkavédelmi megbízott.

Továbbképzési, szakmai lehetőségek

Középfokú munkavédelmi technikus végzettséggel lehetőség van felsőfokú munkavédelmi szaktechnikus képesítés megszerzésére.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.